

REVITALIZACE KRAJINNÉHO RÁMCE

Obce Olšany u Prostějova

D.1 Výsadby na parcelách č. 458/9, 860, 449/2, 305/1, 305/2, 899

TECHNICKÁ ZPRÁVA

1. ÚVOD - Projekt revitalizace krajinného rámce

Principy revitalizace krajinného rámce byly stanoveny v „Ideové studii Revitalizace krajinného rámce a řešení vybraných lokalit v obci Olšany u Prostějova“ (Ateliér Bonmot, spol. s r.o., srpen 2009). Cílem revitalizace krajinného rámce obce je doplnění ploch a linií zeleně tak, aby se samotná obec stala jakousi oázou mezi lány polí, místem příjemným k životu, a zároveň výchozím bodem vstupu do krajiny.

Kolem obce jsou navrženy dva pomyslné prstence, které mají zabránit pronikání hluku, prachu, větru... do intravilánu obce, ale také opticky odclonit areál zemědělského družstva a hlavně dálnici. Kromě toho z centra vybíhají podél stávajících či historických cest paprsky alejí a remízů, které propojují obec s okolní krajinou.

Nejvýraznějším prvkem v současnosti je doprovodný porost podél toku Blaty s malým lesíkem severně od části Pijana. Porosty na náspech dálnice jsou v současnosti naprosto nedostatečné, je proto navržen široký pás na straně Olšan, který se tak stane součástí vnějšího prstence zeleně. Porosty podél Blaty budou rozšířeny a společně s pásem zeleně u dálnice z jihu budou zokruhovány navrženým lokálním biokoridorem s biocentry. Tento princip je zakotven už ve stávajícím územním plánu obce a tato studie ho dále rozvíjí a konkretizuje.

Vnitřní okruh v bezprostřední návaznosti na zástavbu v obci je složen z alejí, interakčních prvků a izolačních pásů. Interakční prvky a aleje pak vstupují dále do krajiny podél silnic a polních cest.

Tento projekt podrobněji řeší část záměru revitalizace krajinného rámce. Zahrnuje výsadbu interakčního prvku (izolačního) na sever od obce, výsadby alejí kolem hřbitova a výsadbu pásu doprovodné zeleně kolem Blaty. Celkem se jedná o plochu 6297 m² převážně na orné půdě.

Všechny zde řešené vegetační prvky se nachází na pozemcích ve vlastnictví obce.

2. CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ

Území náleží do Hercynské podprovincie, bioregion Prostějovský. Podle fytogeografického členění se jedná o oblast termofytika, fytogeografická okres Haná, podokres Hanácká pahorkatina.

Řešené území spadá do klimatického regionu teplého, mírně vlhkého, s průměrnou roční teplotou 7 – 9 °C a průměrným ročním úhrnem srážek 550 – 700 mm. Nadmořská výška je 220 až 240 m n.m., tzn. na rozhraní nížinného a pahorkatinného výškového stupně. Půdy jsou zde převážně černozemě, černozemě degradované a v blízkosti toku Blaty černozemě lužní, jedná se o půdy střední až těžší, na spraši, bezskeletovité, lužní jsou oglejené, zamokřené. Reliéf je plochá pahorkatina.

Jedná se o krajinu s intenzivním zemědělským využitím, výrazně zde dominuje orná půda, území náleží do řepařského výrobního typu. Území je charakteristické naprostým nedostatkem krajinné zeleně.

Potenciální stav společenstev na lokalitě vyjadřují skupiny typů geobiocénů (STG), které byly v řešeném území pro potřeby stanovení druhového složení výsadeb odvozen z klasifikace BPEJ:

30100	2 BD 3	Fagi-querceta tiliae – lipové bukové doubravy
30300	2 B-BD (3)4	Tili-querceta roboris superiora – lipové doubravy vyššího stupně

Vegetační stupeň je buko-dubový, trofická řada mezotrofní až hemialkalofilní, v nivě Blaty až nitrofilní, hydrická řada normální až zamokřená.

3. MODULOVÉ ŘEŠENÍ VÝSADEB

Výsadby byly pro potřeby projektu rozděleny do pěti skupin (A-E) podle funkce, druhového složení a prostorového uspořádání. V každé skupině byly ještě stanoveny jednotlivé typy podle šířky (jedná se ve všech případech o liniové výsadby) nebo speciálních požadavků (výsadby v ochranném pásmu nadzemního vedení VN). Pro každý typ byl dále vypracován osazovací plán pro jeden modul, který se bude v rámci liniové výsadby opakovat. Moduly se mohou při realizaci otáčet či zrcadlit tak, aby bylo dosaženo větší nepravidelnosti výsledné výsadby.

Druhové složení navržených výsadeb vychází z charakteristik pro zjištěné STG:

stromy – *Quercus petraea* (dub zimní), *Q. robur* (dub letní), *Tilia cordata* (lípa srdčitá), *Fraxinus excelsior* (jasan ztepilý), *Carpinus betulus* (habr obecný), *Acer campestre* (javor babyka), *Sorbus torminalis* (jeřáb břek)

keře - *Cornus mas* (dřín obecný), *C. sanguinea* (svída krvavá), *Viburnum lantana* (kalina tušalaj), *Ligustrum vulgare* (ptačí zob obecný), *Euonymus verrucosus* (brslen bradavičnatý), *E. europaeus* (brslen evropský), *Rhamnus catharticus* (řešetlák počistivý), *Corylus avellana* (líška obecná), *Prunus spinosa* (trnka obecná), *Lonicera xylosteum* (zimolez pýřitý), *Prunus padus* (střemcha obecná)

Sortiment je doplněn o další druhy charakteristické pro lužní polohy – *Populus nigra* (topol černý), *Salix alba* (vrba bílá), *S. cinerea* (vrba popelavá), , *Alnus glutinosa* (olša lepkavá) a ovocné druhy – *Prunus avium* (třešeň ptačí).

A. VÝSADBY PODÉL RYCHLOSTNÍ KOMUNIKACE

V této etapě neřešeno.

B. ALEJE A STROMOŘADÍ

Aleje a stromořadí jsou vysazeny do 2 m širokého zatravněného pásu. V této etapě je navrženo vysazení stromořadí kolem hřbitova a k pile.

- B1** **Stromořadí k pile**
- B2** **Stromořadí u hřbitova**

Druhové složení:

B1	<i>Fraxinus excelsior</i>
-----------	---------------------------

B2	<i>Tilia cordata</i>
-----------	----------------------

C. DOPROVODNÁ ZELEŇ PODÉL BLATY

Výsadba v pásu šířky 10 m za hranou pozemku vodního toku (Povodí Moravy) přispěje k ochraně před splachem z polí a v budoucnu zapojí tuto část vodního toku do navrženého systému krajinné zeleně. Navíc tvoří výsadba bariéru proti rychlostní komunikaci jak na straně Hablova, tak na straně Olšan – část Karlov.

C1 Doprovodná zeleň podél Blaty – základní modul

Délka modulu je 20,3 m a počet v něm vysazených rostlin 232 ks.

Druhé složení (počet kusů):

C1	stromy:	Quercus robur (3), Salix alba (2), Alnus glutinosa (2), Fraxinus excelsior (1), Prunus padus (1)
	keře:	Viburnum lantana (51), Cornus sanguinea (49), Ligustrum vulgare (39), Euonymus europaeus (35), Salix cinerea (30), Rhamnus catharticus (19)

D. BIOKORIDOR

V této etapě neřešeno.

E. IZOLAČNÍ ZELEŇ

Izolační pásy mají za cíl oddělit zemědělské pozemky nebo výrobní provozy od obytné zástavby, nebo se jedná o interakční prvky budoucího systému ekologické stability. V této etapě tvoří izolační pás rozšíření (přerušené ochranným pásmem VVN) remízu realizovaného místním mysliveckým sdružením mezi komunikacemi na Třebčín a na Studenec směrem na východ.

E5a Izolační pás – šířka 5 m

Počet vysazených rostlin v jednom modulu E5 je 200 ks.

Druhé složení (počet kusů):

E5a	stromy:	Quercus petraea (3), Tilia cordata (2), Acer campestre (1), Prunus avium (1), Carpinus betulus (1)
	keře:	Ligustrum vulgare (60), Viburnum lantana (35), Lonicera xylosteum (37), Cornus sanguinea (32), Corylus avellana (28)

4. PŘEHLED PLOCH K VÝSADBĚ

část	úsek	parc.č.	modul	základní rozměr (m)	délka úseku (bm)	plocha úseku (m2)	opakování modulu
Stromořadí	podél cesty k areálu pily	458/9	B1	2 x 8	88	176	11
	podél hřbitova	458/9 860 449/2	B2		72	144	9
Doprovodná zeleň podél Blaty	úsek I.	305/1	C1	10 x 20,3	222	2217	cca 10,9
	úsek II.	305/2			166	1660	cca 8,2
Izolační pás		899	E5a	5 x 35	420	2100	cca 11,8

Řešené plochy zahrnují celkem **6297 m2.**

5. PŘEHLED SORTIMENTU DŘEVIN

taxon	český název	ks
STROMY - alejové		20
Fraxinus excelsior	jasan ztepilý	11
Tilia cordata	lípa srdčitá	9
STROMY - špičáky		268
Acer campestre	javor babyka	12
Alnus glutinosa	olše lepkavá	38
Carpinus betulus	habr obecný	12
Fraxinus excelsior	jasan ztepilý	19
Prunus avium	třešeň ptačí	12
Prunus padus	střemcha obecná	19
Quercus petraea	dub zimní	36
Quercus robur	dub letní	58
Salix alba	vrba bílá	38
Tilia cordata	lípa srdčitá	24
KEŘE		6564
Cornus sanguinea	svída krvavá	1326
Corylus avellana	líška obecná	336
Euonymus europaeus	brslen evropský	674
Ligustrum vulgare	ptačí zob obecný	1461
Lonicera xylosteum	zimolez obecný	444
Rhamnus catharticus	řešetlák počistivý	370
Salix cinerea	vrba popelavá	570
Viburnum lantana	kalina tušalaj	1383

6. TECHNICKÉ POŽADAVKY NA VÝSADBU

Při prováděných pracích je třeba dodržovat platné normy:

ČSN 83 9061: Technologie vegetačních úprav v krajině – Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavebních pracích

ČSN 83 9021: Technologie vegetačních úprav v krajině - Rostliny a jejich výsadba

ČSN 83 9031: Technologie vegetačních úprav v krajině – Trávníky a jejich zakládání

ČSN 83 9041: Technologie vegetačních úprav v krajině – Technicko – biologické způsoby stabilizace terénu – Stabilizace výsevy, výsadbami, konstrukcemi ze živých a neživých materiálů a stavebních prvků, kombinované konstrukce

ČSN 83 9051: Technologie vegetačních úprav v krajině – Rozvojová a udržovací péče o vegetační plochy

6.1 Požadavky na materiál

Kategorie a kvalita výpěstků musí odpovídat ČSN 46 4902-1 – Výpěstky okrasných rostlin.

- listnaté keře – opadavý keř standardní výšky 40 – 60 cm v kontejneru 1,5 – 2 l
- špičáky listnatých stromů – 2x přesazované, výška 170 – 200 cm, v kontejneru 7 – 10 l nebo bal
- alejové stromy (moduly B1, B2) – zapěstovaná koruna, obvod kmene 14 – 16 cm, bal

Navržené druhové složení je třeba bez výhrady dodržet, protože vychází z přirozené druhové skladby pro danou lokalitu.

6.2 Uspořádání výsadeb

Základní uspořádání je v řadách od sebe vzdálených 1,2 m, jednotlivé kusy v řadách jsou od sebe vzdáleny 0,7 m. Řady jsou vedeny rovnoběžně s hranou pozemku (tzn. v části podél Blaty zakřiveně). Základem je plošná výsadba keřů, mezi nimi jsou nepravidelně rozmístěny stromy. V ochranném pásmu nadzemního vedení VN jsou použity pouze keře v cílové výšce cca 3 m.

6.3 Příprava půdy

Plochy původní orné půdy budou před zahájením prací upraveny orbou a vláčením.

Plochy se před výsadbou odplevelí postřikem totálním herbicidem (Roundup, dávka 5l/ha).
Pásy pro výsadbu alejí se upraví frézováním a hrabáním.

6.4 Technologie výsadeb

Rostliny budou vysazovány do jamek v předepsaných řadách. Jamky pro keře a výsadbové jámy pro stromy budou mít cca 1,5 násobek průměru balu.

Stromy a keře se vysazují na podzim po opadu listů nebo na jaře před začátkem rašení. Vhodnější je termín podzimní, protože dřeviny stihnou do příchodu teplého a suchého letního počasí lépe zakořenit a omezuje se tak nutnost závlivky. Kontejnerované dřeviny je možné vysazovat celý rok, ale s ohledem na následnou péči je vhodnější opět podzimní termín.

U stromů dodávaných s balem není třeba bal nijak upravovat, ani odstraňovat před výsadbou drátěné pletivo a jutu. Po usazení ve výsadbové jámě je nutné rozvázat uzly obalového materiálu na vrchní straně balu a uvolnit úvazek na kořenovém krčku. Pletiva musí být z rozkládajícího se „černého

drátu“. K odstranění přistupujeme jen v případě, kdy evidentně hrozí zarůstání části drátěného balu do kmene stromu při jeho tloustnutí.

Po výsadbě dochází pouze k rámcovému prosvětlení koruny, čímž se vyrovnává porušený poměr mezi kořenovou a korunovou hmotou. Při řezu se neodstraňuje terminální výhon! Dále se pokračuje v údržbě u alejových stromů běžným výchovným řezem.

U dřevin dodávaných v kontejneru je před výsadbou nutné odstranit tento kontejner a zkontrolovat kořenový systém, případné spirálovitě stočené, zaškrcené a uzlovité kořeny proříznout a kořenovou plst odstranit. Při sázení se musí kořeny rozprostřít do jejich přirozené polohy. Kořeny nebo kořenové baly je nutno ze všech stran prosypat popř. obsypat kyprou zeminou a stejnoměrně přitlačit.

Hloubka výsadby se musí přizpůsobit druhu rostlin. Zpravidla se rostliny sázejí tak hluboko, jak rostly na předchozím stanovišti, na orné půdě o cca 2 cm hlouběji.

6.5 Statické zajištění

Alejové stromy budou zajištěny třemi kůly délky 2,5 m. Jejich vrcholy se spojují půlkulatými dřevěnými trámkami pro zajištění potřebné stability konstrukce. Kmen je k těmto kůlům připevněn pomocí vazby z přírodních materiálů nebo pomocí polypropylenových popruhů. Vazba musí fixovat kmen proti pohybům do stran, ale naopak nesmí bránit pohybu směrem dolů. Kůly je třeba zatlouci do dna výsadbové jámy, měly by sahat min. do výšky 1,5m nad zemí.

Špičáky budou kotveny jedním kulem délky min. 2m a fixovány vazbou ve dvou bodech.

6.6 Hnojení

keře – 3 tablety hnojiva Silvamix (1tableta = 10g)

stromy – špičáky – 5 tablet hnojiva Silvamix (1tableta = 10g)

alejové stromy - 5 tablet hnojiva Silvamix (1tableta = 10g) ke každé sazenici

6.7 Mulčování

Mulčování má za cíl zabránit nadměrnému výparu vody z obnažené půdy a zabránit růstu plevelů po výsadbě. Výsadby v řadách budou mulčovány slámou o tloušťce vrstvy 20 cm v pásu šířky 0,5 m. Alejové stromy budou mulčovány jednotlivě 10 cm vrstvou borky.

6.8 Ochrana kmene a ochrana proti okusu

Kmeny alejových stromů budou chráněny obalem z juty. Ostatní výsadby budou v prvních letech chráněny proti okusu zvěří celoplošným oplocením lesním uzlíkovým pletivem na dřevěných kůlech v 180 cm. Na stranách oplocení, které přiléhají k orné půdě, budou na oplocení umístěny odrazky nebo budou kůly označeny reflexní barvou, aby byla zajištěna lepší orientace při obdělávání půdy a nedošlo k poškození oplocení a výsadeb.

6.9 Zálivka

Zálivka bude provedena bezprostředně po výsadbě v dávce 5l/keř a 20l/strom.

6.10 Založení trávníku v pásích stromořadí

Travnaté plochy budou založeny výsevem. Trávníky budou zakládány v souladu s ostatními pracemi, nejlépe po skončení veškeré zahradnické činnosti tj. po výsadbě všech rostlin.

Nejvhodnější doba pro založení trávníků výsevem je v dubnu až květnu a potom od poloviny srpna do konce září, kdy jsou nejvhodnější vláhové poměry a vhodná teplota. Travní osivo bude rozhozeno na plochu rovnoměrně v množství 20-25 g/m². Po zapravení semene do půdy hrabáním bude plocha utužena válcováním.

Trávník je schopen převzetí po cca 6 sečích.

6.11 Dokončovací péče o dřeviny

Po založení výsadby je nutné o vysazené dřeviny dále pečovat. Navržena je dokončovací péče o výsadby po dobu dvou let. Ošetření výsadeb zahrnuje zejména oplevelení výsadeb, doplnění mulče, ošetření poškozených a nahrazení případných uhynulých kusů, kontrolu a opravy kotvení stromů a oplocení, zálivku podle potřeby.

6.12 Inženýrské sítě

Některé navržené výsadby se nacházejí v blízkosti vedení inženýrských sítí, jejichž ochranná pásma je třeba respektovat. Před zahájením prací je třeba vytyčit tato vedení jejich správci. V ochranném pásmu nebude prováděna žádná výsadba.